

JOSEP BADIA CASAS

Josep Badia i Casas es va iniciar en el món de la mecànica treballant durant un curt període de temps a tallers Albo SA, per passar, posteriorment, a la coneguda empresa barcelonina de Josep Bigay i Puig, constructor de maquinària per al gènere de punt.

Al primer taller, ubicat al carrer de Jordi Joan, feia accessoris per a bobines; posteriorment, passà al carrer de la Unió, 73, on romangué entre els anys 1930 i 1940. En aquest període, i coincidint amb la Guerra Civil, tal i com va succeir en altres tallers locals, preparava components per a projectils que es subministraven a l'exèrcit.

L'any 1940 i fins al 1947, es traslladà a la ronda d'Alfons XII, 17-19; l'activitat anava creixent, i el 1947 va fer el salt definitiu i s'instal·là, en règim de lloguer, al Camí Ral, 630-636, en un local industrial propietat de la família Coll.

Des d'un principi, va establir una relació privada amb l'agent de duanes Joan Pons i Rebarté, natural de Potbou, amb residència a Barcelona. De la contracció del nom d'ambdós socis va néixer la denominació BADIPO, patentada, que Josep Badia va mantenir sempre.

Inicialment, el taller es va especialitzar en màquines circulars per a mitjons, model C-2. Cal destacar que la primera que presentà al mercat fou la Derby i, posteriorment, passà a fabricar telers circulars de gran diàmetre tipus Bonamy, amb variacions dels models que havia conegut mentre treballava a la casa Bigay.

Vers l'any 1945 inicià la construcció de màquines tubulars per a goma tramada (fil i goma) i, més tard, s'especialitzà en goma teixida, màquines que permetien la fabricació de faixes, genolleres, turmelleres, etc. Cal destacar les de la sèrie DS-1 per a faixes amb goma teixida.

Per a aquestes aplicacions trobaren un bon camp de venda en la veïna població de Canet de Mar, localitat especialitzada en el tema. Un bon client a Mataró fou la firma Ven-Bo, que disposava d'un bon estoc de les seves màquines.

El 16 de febrer de 1949, junt amb Joan Pons i Rebarté, crearen una Regular Col·lectiva, segons escriptura atorgada pel notari de Barcelona Luís Riera Aiza, amb un capital social de set-centes mil pessetes, distribuïdes, a parts iguals, entre

els dos socis, societat que fou dissolta el 23 de maig de 1951. Durant aquest període, i per un curt espai de temps, Josep Badia va participar, en un cinquanta per cent, en l'empresa de nova creació Industria Madrileña de Géneros de Punto, «Imagesa», de la localitat de Canillas (Madrid). És casualitat que tot el personal instructor de la plantilla de l'empresa procedia de Mataró.

Josep Badia normalment exposava les seves màquines a fires interiors (Barcelona, Mataró, Figueres...) i poques vegades va sortir a l'estranger; malgrat tot, tenia màquines a Itàlia, Grècia, Anglaterra, Portugal, Argentina o Veneçuela.

Per circumstàncies especials va haver de liquidar pràcticament la plantilla, la qual cosa va poder dur a cap gràcies a una economia sanejada, però va reprendre l'activitat de constructor més tard. El fundador tenia a càrrec seu el disseny de les màquines, i atenia les vendes, tema que poc a poc va anar passant al seu fill Josep.

Josep Badia, que havia nascut el 1907, morí el 1963, als cinquanta-cinc anys. La seva vídua, Joaquina Peix, continuà al capdavant del negoci, juntament amb el seu fill Josep. L'any 1962 l'empresa, amb una plantilla de 25 a 30 operaris, donava feina a alguns tallers auxiliars (plats, cilindres i, naturalment, la fosa dels suports), i servien les comandes pendents de l'activitat anterior. Després d'haver mort el fundador, la firma va presentar al mercat la màquina de transferència.

Entre la variada gamma de màquines construïdes per l'empresa cal esmentar la RB-2, per a faixes de goma tramada amb forma automàtica; la RB-3, per a faixes i faixetes tubulars amb goma tramada; la DS-1, per a teixits elàstics de goma despulada i forma automàtica; la DS-2, per a teixits elàstics de goma despulada i dibuixos imitació de calats i la DS-3, per a vestits de bany amb dibuix jacquard.

L'activitat de l'empresa es va mantenir fins a l'any 1969 en què es va produir el tancament, motivat, com en tantes altres empreses, per les dificultats del moment, la crisi econòmica, etc. El personal, uns trenta treballadors, se'ls va indemnitzar en efectiu.

Taller del Camí Ral.

Màquina D S-1

J.M. Ferrer

La Fundació Jaume Vilaseca rep el suport de

avet set

Obra Social "la Caixa"

BUTLLETÍ

MUSEU DEL GÈNERE DE PUNT

NÚMERO 21

Desembre 2007

EDITORIAL

Sembla que, definitivament, hem iniciat el camí que ens ha de portar vers la ubicació definitiva del Museu del Gènere de Punt a Can Marfà. Amb això, no volem pas dir que els esdeveniments vagin amb la rapidesa que nosaltres voldríem, però, poc a poc, es veu més clara, ara ja en fets reals, la implicació de l'Administració local i de diverses entitats d'àmbit econòmic i cultural en el projecte.

En aquest sentit, volem mostrar-vos quatre fets recents, quatre bones notícies que ens permeten iniciar aquesta recta final amb certa tranquil·litat.

El Jurat que atorga els premis **Caixa Sabadell** 2007, va acordar la concessió d'un ajut de 7.000 euros a la Fundació Jaume Vilaseca en l'apartat de programes culturals.

El lliurament va tenir lloc a Viladecans, en l'incomparable marc de l'Atrium, en un acte presidit per l'alcalde de la ciutat i el president de l'entitat d'estalvis que convocava els premis.

Va ser una festa entranyable on, a més de la nostra Fundació, es va concedir un reconeixement a la fundació Maresme en l'àmbit social, i a la senyora Maria Carme Carmona, també de la nostra ciutat, per un treball realitzat que versa sobre la força del vapor en l'àmbit tèxtil.

Aquest reconeixement ens permetrà de continuar obrint setmanalment les portes de la col·lecció a la ciutat i a tothom que vulgui conèixer el «nostre» Fons.

L'Obra Social de la Caixa de Pensions, "la Caixa", també ens va atorgar una subvenció, la qual cosa ens permetrà de continuar editant i distribuïnt el butlletí que teniu a les mans, i que va creixent amb una difusió que s'acosta als mil dos-cents exemplars. Cada vegada són més les persones que ens mostren el seu interès, i actualment el butlletí arriba ja a indrets molt diversos de la nostra geografia.

En tercer lloc, acabem de signar un conveni amb l'Ajuntament de Mataró, representat per l'Institut Municipal de Promoció Econòmica i el Patronat Municipal de Cultura, en el qual es reconeix la tasca de promoció cultural i

Foto col·lectiva dels premiats per Caixa Sabadell.

Bones notícies

turística de la Fundació, amb el compromís per part de l'Ajuntament de fer una aportació econòmica que ens ha de permetre continuar la tasca de catalogació, restauració i posada en funcionament del nostre fons documental, de màquines i complements relacionats amb el punt. De la mateixa manera, el Patronat Municipal de Cultura es compromet a endegar conjuntament la definició de continguts i serveis del projecte museogràfic del futur Museu de Can Marfà, i a estudiar les fórmules de gestió del futur equipament museístic.

En quart lloc, no fa massa dies vàrem tenir la visita de **diversos dinamitzadors**, tècnics i polítics, relacionats amb el turisme industrial, i el seu interès, tant pel contingut que els vàrem mostrar, com per l'experiència de la Fundació, ens esperona a continuar la nostra tasca. Iniciem una nova etapa més diversificada, en la qual continuem esperant, com hem dit moltes vegades, la implicació d'entitats socials, econòmiques i industrials, tant locals com comarcals.

www.fundaciojaumevilaseca.org

VISITES

Dijous, de 5 a 7 de la tarda i a hores convingudes

EDITA: **FUNDACIÓ JAUME VILASECA**
Baldomer Vila, 9 - Tel. 93 799 33 97
08303 MATARÓ
Periodicitat quadrimestral / Edició: 1.200 exemplars
Dip. Leg.: B-51.113-2000
Imprimeix: Copisteria Castellà. Pujol, 40. Mataró

SUMARI
Editorial 1
Notícies 2
Fons d'art 3
Nous ingressos 3
Josep Badia Casas 4

SITUACIÓ DE LA RESTAURACIÓ DE CAN MARFÀ

El dia 24 de setembre vàrem visitar el senyor Joan Antoni Baron, alcalde de Mataró, perquè ens informés detingudament de la situació de la restauració de Can Marfà i, molt especialment, de la primera fase, que consisteix en l'enderroc de l'edifici annex a la nau grossa i que té la seva façana al carrer de Jordi Joan. Ens va manifestar també que aquest enderroc, projectat per al 2007, quedaria enllestit els darrers dies de l'any.

En primer lloc, l'enderroc ja ha estat aprovat, i a continuació s'ha de convocar la licitació, tràmit que ha quedat enllestit entre octubre i novembre. El següent pas serà l'adjudicació a l'empresa corresponent i, finalment, la concessió a aquesta empresa del permís municipal. Com sigui que l'edifici ja està completament buit, l'empresa encarregada de la feina la pot portar a cap en pocs dies.

XARXA DE TURISME INDUSTRIAL DE CATALUNYA

El passat dia 20 d'octubre van visitar les nostres instal·lacions quinze persones que formaven part del Pla de Dinamització del Turisme Industrial de Catalunya, promogut per la Diputació de Barcelona.

Nombrós grup de visitants.

Entre els assistents, hi havia alguns regidors de cultura i diversos dinamitzadors de la província de Barcelona que procedien de Granollers, Terrassa, Manlleu, Cardona i Manresa. El grup va ser atès pel nostre president Pere Vilaseca i el company Carles Viladecavall.

ESTUDIOSOS QUE ENS VISITEN

Recentment, la historiadora Àngela Llaquet ha consultat el nostre arxiu per ampliar dades sobre el constructor de cases Ignasi Caballol que, entre d'altres, va construir, l'any 1853, l'edifici industrial de Joaquim Esquerra, al carrer de Sant Agustí, i va ampliar l'antiga fàbrica Minguell al carrer de Sant Joaquim.

Per altra part, des de la Fundació s'ha col·laborat amb la historiadora Margarida Colomer, que està fent un estudi comparatiu de sous del personal de Can Marfà entre els anys 1936 i 1942.

Ajuntament de Mataró
Patronat Municipal
de Cultura

Albert Navarro i Sayol i Marcel Pujol i Navarro, de Vilassar de Dalt i Sant Pere de Riudevitlles, ens han demanat assessorament i col·laboració per als seus treballs de recerca de batxillerat, que tracten, respectivament, sobre les col·lectivitats d'empreses durant la Guerra Civil i sobre la tradicional barretina catalana. Des de la Fundació, se'ls ha ofert tota l'ajuda possible i, com a contrapartida, se'ls ha demanat un exemplar del treball, en el qual ha de constar la procedència de la informació.

ENTREVISTES INTERESSANTS

Recentment, des de la Fundació, s'han iniciat i gravat una sèrie d'entrevistes amb antics treballadors de Can Marfà, seu del futur Museu Tèxtil. Considerem important la recollida de vivències de persones que han deixat els millors anys de la seva vida precisament en aquesta empresa. Es tracta de recollir vivències, sistemes de treball, fets, anècdotes, etc., relacionats amb la feina.

En aquesta línia, hem entrevistat la senyora Paquita Pla i Bosch, treballadora de la fàbrica, i el senyor Josep Puigvert i Bellavista, encarregat del seu manteniment durant llargs períodes.

IMPORTANT INCREMENT DEL FONS DE MÀQUINES DE COSIR I APARELLS AUXILIARS

La Fundació ha arribat a un acord amb el Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona, situat en un antic palau al carrer de Montcada, i que depèn de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

Aquesta entitat ens ha lliurat deu màquines de cosir, amb antiguitats compreses des del 1830 al 1890, cinc debanadores, sis filoses, una bregadora i altres peces de fusta que procedeixen del seu fons.

L'Ajuntament de Barcelona ha fet el lliurament, amb caire de dipòsit, per un període de vint anys, prorrogables de vint en vint.

Quan aquest Butlletí veurà la llum, aquestes màquines i peces de fusta ja estaran exposades al nostre Museu. Entre el Museu d'Indumentària de Barcelona i la nostra Fundació es va crear un bon clima d'entesa després de la visita que ens va fer la direcció de la institució barcelonina.

La de Banyoles

*Tota la nit he filat
vora l'estany de Banyoles,
al cantar del rossinyol,
al refilar de les goges.
Mon fil era d'or,
d'argent la filosa,
los boscos vehins,
m'han pres per l'aurora.*

Del poema de
Mn. Cinto Verdagué, *Canigó*
Títol «Nuviatge/cant VI»

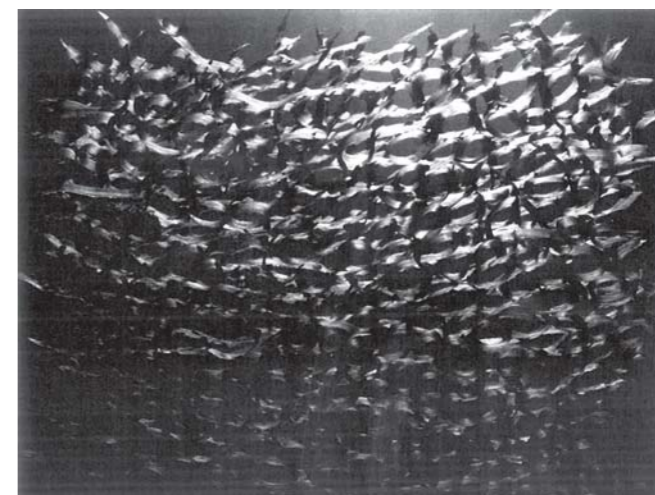
Pintura de Joaquim Vayreda i Vila

Pere González Coll «PERECOLL»

Per damunt de tot, és escultor. Només cal fer una passejada per la nostra ciutat i trobar-nos amb l'escultura de Sant Sebastià del Portal de Barcelona, la situada a Can Xammar, o l'Ocellot, un cop travessada la carretera i la via del tren pel pas que porta a la platja.

Això, sense oblidar les peces que té escampades per places o institucions de diverses ciutats com Barcelona, Londres, Ginebra, París, Brussel·les... i també a l'altre costat de l'Atlàntic, amb un llarg etcètera.

Però no podem menystenir el Perecoll pintor, producte d'una recerca experimental contínua que ha desembocat en les seves sèries negres, de les quals va

Del catàleg de l'Exposició a l'Ateneu de Caixa Laietana

presentar una antològica a l'Ateneu de Caixa Laietana a finals de l'any 2005.

En aquella mostra, una de les més visitades aquests darrers anys i sota l'epígraf de «Xarxes i forats», va presentar tres olis sobre tela de 146 x 114. Una vegada closa l'exposició, ens va sorprendre amb la donació del quadre que reproduïm i que, naturalment, va passar a ser una de les peces més valuoses del nostre Fons.

Ens podríem estendre molt quan parlem de Pere-

coll, ja que no podem oblidar el seu disseny de joies, trofeus i, molt especialment, el Crist crucificat que presideix l'altar de Sant Josep a la Basílica de Santa Maria. En resum, un artista en tot el sentit de la paraula.

NOUS INGRESSOS

PECES DE PUNT

De Teresa Anglada hem rebut un lot de peces teixides amb bateria, que procedien del seu pare, el company Ramon Anglada.

De Joana Cabot i Recto, quatre camisetes de màniga curta, de mitjan segle xx.

De les germanes Horta i Gualba, tres parells de mitges de cotton, que procedeixen de les seves àvia i besàvia.

Dels germans Esquerra i Ribas, unes mostres de teixits de punt del seu pare, el senyor Miquel Esquerra.

UTENSILIS

El nostre company Lluís Agustí ha fet donació d'una cartera de viatge del seu avi, equipada amb tinter, ploma i bloc de notes, amb un calendari incorporat de l'any 1910 (el precedent de l'ordinador personal).

De Joan Puig i Terradas hem rebut un tacòmetre de la firma Zivy, i de Carme Gasau i Llagostera un lot d'utensilis que procedeixen de l'empresa familiar.

Albert Cabruja i Montserrat ens ha donat dos aparells de nuar fils, procedents d'Hilaturas Viñas SA, i una capsastoig de fusta per a mitjons de l'empresa Molfort's SA.

DOCUMENTS

Josep Serra i Rimblas ens ha cedit un contracte d'aprenentatge fet al taller d'Eduard Torrent l'any 1942.

De Xavier Comas i Bartra hem rebut una carta personal del 1832, amb informació sobre la propera obertura del Vapor Gordils al carrer de Sant Agustí.

De Francesc Sebastià i Ferrer, de Viladecavalls, un detallat estudi sobre la «Lana Mecha» fet per ell mateix.

Del matrimoni Brun-Curto, un diploma de jubilació de Can Marfà i un document de compra de màquina de cosir.

FOTOGRAFIES

Joaquim Dorda ens ha fet arribar un lot de fotografies de Manufacturas Antonio Gassol i Fontdevila y Torres.

MÀQUINES

Els germans Casabella i Gel ens han donat dues màquines Singer per a teixit gruixut, lona, etc.

El matrimoni Brun-Curto, una màquina de repuntar Wertheim i una planxa elèctrica.

De M. Assumpció Simon i Casals hem rebut dues màquines Nogma, una Gubtor i dues formes.

D'Antoni Barceló i Casas un overlock Mauser.

I de Rosa M. Saltor i Castellsaguer una màquina de repuntar Singer.

BIBLIOTECA

M. Assumpció Simon ens ha cedit un lot de llibres relacionats amb el punt.

***

Mereix una menció especial la donació efectuada per M. Teresa Massó i Baladia. Són dues reproduccions, efectuades en alta fidelitat i bellament emmarcades, del retrat del seu avi, Jaume Baladia i Soler –obra d'Armand Miravalls i Bové, catedràtic de l'Escola de Belles Arts de Barcelona i un dels més acreditats representants de l'academicisme del segle xx-, i de la seva muller, Teresa Mestre i Climent, coneguda en els ambients socials i culturals de l'època com «La ben plantada» –obra de Ramon Casas i Carbó, un dels grans mestres de la pintura modernista–.

Com a propietaris de la firma Minguell i Cia de Mataró, es podien considerar representants de l'alta burgesia matornina dels segles XIX i inicis del XX.

